

GODINA — C

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA

— Što je Došašće?

Što slavimo pod neobičnim imenom Došašća?

Došašće (od do-hoditi) ili *Adventus* (od ad-venire) je najprije *historijska* činjenica (*factum*), čin koji se zbio u određenom vremenskom periodu svete povijesti. Plod toga događaja je dolazak Sina Božjega na ovaj svijet, utjelovljenje Druge Božanske osobe. »Riječ je tijelom postala i prebivala među nama« (Iv 1, 14). Vrijeme Došašća (kao po-vijest) obuhvaća tjelesni boravak Isusa Krista na tlu Palestine, dakle povijesnu činjenicu što je ostvarena (*perfectum*) prije 20. stoljeća. »Evo, došla je punina vremena, Bog šalje Sina svoga na zemlju« (Ulazna Badnjeg dana; usp. Gal 4, 4).

No, Došašće nije samo prošlost, ono je i budućnost, ono što će doći, dođuće, došasto (prastara hrvatska riječ!). Obećanje što se ima ispuniti: »Evo dolaze dani — riječ je Gospodnja — kad ću ispuniti dobro obećanje što ga dadoh domu Izraelovu« (1. misno čit.). Ne samo obećanje nego i sigurni događaj što će se neminovno dogoditi: »Evo, doći će Gospodin. i svi sveci s njime!« (Ulazna adv. utorka; usp. Zah 14, 5).

Učinak toga drugog Došašća, bit će *ponovni dolazak* Sina Božjega na zemlju k nama svojoj braći (*ad-venturus*), kojim će se konačno ispuniti naše otkupljenje. Sam Isus nam to navješta: »Tada će ugledati Sina čovječjega gdje dolazi u oblaku s moću i slavom silnom« (Evand.). A kad će se to zbiti? »Nitko ne zna ni dana ni časa«. Krist će doći »kao tat«, iznenada. To će biti na kraju povijesti, na sudnjem danu, nakon čega će nastupiti posljednje doba, vječnost (*eshaton*). To je ono drugo Došašće, *eshatološkog*, ne povijesnog, karaktera.

Međutim, sv. Bernardo nas poučava: »Znamo za trostruki dolazak Gospodinov... U prvom je dolasku (Krist) bio viđen na zemlji i boravio je među ljudima... U drugom će svako tijelo vidjeti spasenje Boga našega, gledat će onoga koga probodoše.« A koji je to treći dolazak Gospodinov? Sv. Bernardo odgovara: »Treći je nekako po srijedi između druga dva«, pa zaključuje: »Kod prvoga je došao u tijelu i slaboći, kod srednjega dolazi u duhu i moći, a kod posljednjeg će doći u slavi i veličanstvu« (2. čit. na Službi čit. u srijedu 1. nedj. Došašća).

Tako će se ispuniti čitava gramatika našeg spasenja. Između perfekta i futura mi se nalazimo u prezentu. Kristov dolazak je i *danas* glavni sadržaj naše kršćanske nade, a u središtu advenskih koordinata nalazimo se mi sami, naš naraštaj, svako pokoljenje sa svojom vjerom, ufanjem i ljubavlju. Krist se donekle već nalazi među nama: »Kraljevstvo je Božje u vama.« Bog je među nama već prisutan (u Crkvi, sakramentima,

osobito u Euharistiji), ali još ne posvema, definitivno. Mi se nalazimo u napetom stanju očekivanja. Stoga nas sv. Pavao opominje: »Vrijeme je da se probudimo oda sna, jer sad je naše spasenje bliže nego što smo mislili« (Jutarnja — kratko čit.; Rim 13, 11). Vrijeme Došašća nas uči prolaznosti vremenitoga i vrijednosti vječnoga. Odatle naša molitva: »Molimo Te, već sada dok hodimo kroz prolazno, nauči nas ljubiti i prihvaćati vrednote neba koje vazda ostaju« (Popričesna).

Uza svaki dolazak vezano je nečije čekanje, očekivanje, iščekivanje, dočekivanje. Mi se nalazimo upravo u toj fazi: iščekujemo Onoga koji ima doći, Kralja budućega vijeka. Ovo naše očekivanje odvija se ne samo na razini aktivnog i praktičnog kršćanskog života, u obliku dobrih djela po kojima ćemo zaslužiti doček Spasitelja, već i na razini kulta. Mi se na dolazak Gospodinov spremamo molitvom, bogoštovnim skupljanjem, svetim obredima i liturgijskim slavljinama. Tako smo u pojmu Došašća otkrili još jednu dimenziju, njegovo sadašnje kultno zbivanje, njegovu mističnu anticipaciju. Došašće je dakle, osim historijskog i eshatološkog, još i *liturgijsko* vrijeme.

Da gramatika našeg otkupljenja bude zaista kompletna, uz perfekt i prezent, a u očekivanju spasonosnog futura, moramo imati još jedan vid adventske stvarnosti — optativ! U svom očekivanju mi čeznemo svom dušom za dolaskom Gospodnjim moleći svakog advenskog ponedjeljka: »Dođi, Gospodine, pohodi nas!« (Prič. pjesma).

Tako se naš Advenat pretvara i u »adveniat« — želju za Kristovim dolaskom (Adveniat regnum Tuum! — Dođi kraljevstvo Tvoje!). »Veni, Domine Jesu! — Dođi, Gospodine Isuse!« (Otk 22, 20).

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

— Čije Došašće?

Riječ Došašće je glagolska imenica i označuje radnju, čin dolaženja. To pred nas stavlja novo pitanje: čije dolaženje? Tko je taj koji ima doći? Čija osoba je predmet tolike naše radosti i tako željnog očekivanja?

U vezi s tim pitanjem današnja nam liturgija otkriva da je isti subjekt historijskog i eshatološkog dolaska. Onaj koji ima doći već je jednom došao. Premda su historijsko i eshatološko Došašće različiti, osoba Dolažećeg je istovjetna. To nam sasvim jasno potvrđuje današnja misna čitanja.

U prvom čitanju nam prorok Baruh govori općenito da će Bog biti onaj koji će pokazati svoju slavu nad Jeruzalemom. U evanđelju nam sv. Luka otkriva precizno vrijeme (»petnaeste godine vladanja«), suvremenike (car: Tiberije; upravitelj: Pilat; tetrarsi: Herod, Filip i Lizanije; veliki svećenici: Ana i Kaifa), svjedoke (Ivan Krstitelj) i mjesto prvoga dolaska Isusa Krista (Palestina, okolica Jordana). Teško je u povijesti naći

precizniji opis i okolnosti pojave neke historijske osobe od ovog Lukinog. Napokon nam u drugom čitanju sv. Pavao potvrđuje istovjetnost subjekta prvog i drugog dolaska kad posljednji dolazak naziva »danom Kristovim«.

Za Crkvu je osoba Došastoga tako bliza, poznata i konkretna, da kroz cijelo adventsko vrijeme njezini liturgijski tekstovi odjekuju usklikom »ecce — evo«. Kao da se misne i časoslovne antifone natječu u zanosnom i kliktavom ukazivanju na Gospodina: »Evo, Gospodin dolazi spasiti narode!« »Evo, Spasitelj naš dolazi, ne bojte se više!« I tako neprestano »evo« i »evo«...

Tko je taj Gospodin? To je *Isus Krist*, sin Marijin i Sin Božji (»dok hitimo ususret Tvome Sinu«, molimo danas na misi). On je naš Gospodin i naš Kralj: »Doći će Krist, Kralj naš« (Ulazna 18. prosinca). Taj Kralj će biti žrtvovan za nas poput nevinog janjeta: »Ivan ga je navijestio: Jaganjac ima doći« (ib.).

Stoga će on biti i naš *Spasitelj*: »Evo, Spasitelj naš dolazi« (Ulazna ponedjeljka). »Iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista« (Pričesna petka).

Tko se ne bi radovao dolasku svog Otkupitelja i svog Boga? Stoga svetu misu započimamo molitvom: »Svemogućí Bože, daj svome narodu živom budnošću očekivati dolazak Tvoga jedinorođenog Sina te mu pođemo ususret s upaljenim svijećama« (Zborna petka).

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

— *Komu Došašće?*

Sama riječ Ad-ventus (Do-šašće) upozorava nas da ona ima ne samo svoj »terminus a quo«, nego i »terminus ad quem«. Ako već netko dolazi, mora negdje ili nekome doći. *K o m e* dolazi Gospodin?

Opet odgovor nalazimo u misnim čitanjima. Gospodin u prvom redu dolazi *Izraelu*, svom odabranom narodu, narodu Saveza i obećanja. Prorok Sofonija piše zanosno: »Klikći od radosti, Kćeri sionska, viči od veselja, Izraele!« (1. čit.). Odjek tog veselja nalazimo i u pripjevnom psalmu: »Kličite i radujte se, stanovnici Siona, jer je velik među vama svetac Izraelov!« Jednako čitamo i u Časoslovu: »Veseli se i raduj se, kćeri jeruzalemska, evo kralj tvoj dolazi k tebi!« (Služba čit., Ant. 2.).

Bog je otac svih naroda, ne samo Izraela, te hoće da se svi ljudi spase. Zato šalje svoga Sina i *poganima*, kako nam sugerira Apostol naroda u svojoj poslanici Filipljanima: »Braćo, radujte se... Ponavljam: radujte se... Gospodin je blizu!« (2. misno čit.). Pet dana kasnije će Crkva pjevati: »Ecce veniet Desideratus cunctis gentibus — Evo, dolazi Očekivani od svih naroda« (Prič. pjesma 17. pros.).

Kako kod Boga nema razlike između Židova i pogana, između Grka i Rimljana, Gospodin zapravo dolazi *svima*, svim ljudima i svim narodi-

ma. Preteča Mesijin propovijeda evanđelje svakome koji mu dolazi, obraća i carinike i vojnike i farizejske poslanike. »Narod bijaše u očekivanju« i mnoštvo pita Ivana: »Što nam je dakle činiti?« (Evanđ.).

U petak ćemo pjevati odmah na početku mise: »Evo, Gospodin će u sjaju doći, sići će da mirom pohodi narod svoj.« Čitav je, dakle, narod Božji adresat Kristova dolaska. Ako je Krist upućen svima, onda dolazi i *nama*, svakome od nas. Njegovo došašće je i naše spasenje: »Evo Boga našega, dolazi da nas spasi!« (Prič. pjesma).

»Što nam je dakle činiti?« pitamo se ponovno s Ivanovim slušačima. U prvome redu čekati Gospodina i njegovo došašće: »Oni koji ga čekaju neće se postidjeti« (Ps 25). Naše čekanje mora zapravo biti iščekivanje, jer »Gospodin je blizu«. Doći će Gospodin i neće kasniti. Obećao nam je: »Evo, dolazim skoro i sa mnom je moja plaća« (Otk 22, 12). A kako ne znamo »ni dana ni časa«, moramo biti uvijek **b u d n i** i spremni, u trajnom iščekivanju.

Ovo naše iščekivanje, međutim, ne smije biti pasivno i prožeto strahom. Ono treba da je **aktivno**: provedeno u veselju (»Iterum dico: gaudete!«), u »budnosti« i u »pripravljanju puta Gospodnjeg«. Evo savjeta Apostolova: »Pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu, očekujući blaženu nadu i dolazak slave velikog Boga« (Pričesna advent. četvrtka).

»Tko čeka taj i dočeka«, veli naš narod.

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

— Čemu Došašće?

Koja je svrha dolaska Gospodnjeg, tolikih naših čežnja i očekivanja?

»Evo dolazim vršiti volju Tvoju«, obraća se Sin svom Ocu (2. misno čit.). A u čemu se sastoji volja Božja s obzirom na Krista? To nam otkriva 1. antifona današnje Jutarnje: »Zatrubite u trublju na Sionu, blizu je dan Gospodnji: evo *dolazi da nas spasi!*« Griješna braćo, Krist dolazi da nas spasi! Dolazi »propter nos et propter nostram salutem — radi nas i radi našega spasenja« (Vjeronanje). Prvo došašće je bilo početak, a drugo će biti završetak našega spasenja.

Ne mi sami, već dolazak Spasiteljev će nas *očistiti od grijeha*. S pravom smo molili prošlog utorka: »Po dolasku Tvoga Sina očisti nas od svih starih ljaga« (Zborna). Krist će nas jedini osloboditi od svih oblika ropstva i otuđenja i ovdje i u vječnosti. Zato vapijemo ovih adventskih dana: »Veni ad liberandum nos, Domine Deus virtutum — Dođi, oslobodi nas, Gospodine Bože silni« (Večernja). Krist je naš osloboditelj i otkupitelj. »On je naš mir«, izjavljuje prorok Miheja (1. misno čit.).

No, prije nego Spasitelj, Krist nam mora biti *sudac*, jer spasenje pripada samo opravdanima. Zbog toga se u himnu adventskih Večernji obraćamo Kristu riječima »venture iudex saeculi — Ti suče suda strašnoga«.

A on nam poručuje preko apostola vidovnjaka: »Evo dolazim skoro... naplatit ću svakome po djelu njegovom« (Prič. pjesma subote). Pavao nam s tim u vezi svjedoči: »Vijencem pravednosti uzvratit će pravedni sudac svima koji s ljubavlju očekuju njegov dolazak« (Prič. pjesma utorkom).

A zašto na kraju vremena Isus mora biti i pravedan sudac? Jer se radi o časti i slavi njegova Oca. *Božja slava* je konačna svrha svega što postoji. Ona je cilj i našeg života i Kristova dolaska. »O Istoče, sjaju svjetlosti vječne i sunce pravde!« (Ant. za Veliča 21. XII.). »Dođi i pokaži nam lice svoje i bit ćemo spašeni!« (Ulazna adv. subota).

Blago onome koji vjeruje obećanju Božjem poput Djevice Marije, majke Obećanoga. Elizabeta je u Mariji gledala sve nas kad joj je rekla: »Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina« (Evand.).

Sv. Jakov nas opominje: »Braćo, budite strpljivi do dolaska Gospodnjeg« (Jak 5, 7). Ali, tko može biti strpljiv kad Obećani dolazi? Zato je adventska liturgija — a s njome i naša usta — puna čeznutljivih vapaja: »Rosite nebesa ozgora... Dođi i ne kasni Gospodine!«

Maranatha!

Živan Bezić